

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Добутки праского зїзду а напасливість всепольского „Слова“.

(Δ) Вже вчера зазначили ми, що окрім одушевленого праским зїздом Słowa Polsk-ого, інші днєвники споглядають з певною зневірою на добутки т. зв. все-славянської наради в Празі. Ми навели голос староческої Union (Politik) і львівського Przegląd-у, а так само краківський Czas кінчить свої замітки по конференції в Празі словами: Obecnie — nie spuszcza-jąc z oka realnych punktów zaczepienia (себ то заяву Красовського що до рівноправности і свобідного розвитку кожного славянського народа, — наколи заяву такого Красовського взагалі можна вважати чимсь реальним!) — należy tylko bacznie śledzić, czy ta gotowość do ustępstw była szczerą, czy też był to tylko odgłos świątecznego nastroju“.

Але навіть всеполяк Грабський в статі уміщеній в Słowie pol. про праску конференцію після одушевлення на вступі висловленого закінчив свої виводи такою заміткою:

„Z góry wszakże przewidziedz należy. Delegacya rosyjska nie była formalnem przedstawicielstwem narodu rosyjskiego, podobnie jak delegacya polska. Oświadczenia przez nią złożone, obowiązują jedynie osoby jej uczestników, a nie stronnictwa czy instytucje, które reprezentowali oni. Тем менє за́с mogą one obowiązować rząd, dziś w Rosyi na razie wszechwładny. Nie zdziwi mnie to nawet, gdyby właśnie w odpowiedzi na uchwały konferencji praskiej dla okazania jak mało sobie z nich robi, do nowych jakichś represyj w Królestwie przystąpił“.

Таким способом навіть всеполяки не дуже то вірять в реальний успіх зїзду праского і побоюють ся, що міродатні чинники будуть відносити ся до польско-росийської справи по давньому, а польско-росийське братанє в Празі остане може милим спомином.

Подібні сумніви що до польско-росийського порозуміння висловлює у всепольськїм Słowie також київський дописувач Едвард Пашковський, вказуючи передовсім на те, що навіть делегати-Москалі вислані до Праги не мали потрібного зрозуміння справи: «grupa rosyjska, nie bacząc na niezaprzeczenie dobre swoje chęci i na interes swój osobisty uderzała nas prawie zupełną nieznamo-

ścią traktowanego przedmiotu... «а те саме незрозумінє, яке виявили в сій справі відпоручники-Москалі в Празі, до чого признав ся явно д. Красовський, відносить п. Пашковський і до всеї майже російської суспільности:

„Gdy na konferencji praskiej p. Krasowskiej zaznaczył, że wychował się w starej Rosyi, której tradycje nie pozwalają nawet na zrozumienie niektórych idei, to w zastosowaniu tych słów do kwestyi polskiej, można by z niezlicznymi wyjątkami zastosować je do całej niemal współczesnej piszącej i politykującej Rosyi“.

Таке саме незрозумінє польско-росийської справи проявляє ся на думку п. Пашковського також в російськїм днєвникарстві, котре очевидно хибні виробляє погляди серед суспільности і то відносить він не лише до днєвникарства вспятого, Полякам неприхильного, але й до т. зв. прихильних польськїй справі днєвників:

«Nawet prasa dla nas życzliwa opiera się w znacznej mierze na przesłankach fałszywych, wynikających z absolutnej nieznamości traktowanego przedmiotu».

І тому на наш погляд зовсім справедливою заміткою кінчить він свою допис:

«Opinia szerokich kół rosyjskich informowana jest o nas bądź tendencyjnie i nieuczciwie, bądź źle, błędnie i opacznie. I dopóki to się nie zmieni, dopóki uczciwa publicystyka rosyjska nie zrozumie swego względem nas obowiązku, dopóki wiadomości o Polsce będą kolportowane ze źródeł przygodnych i wątpliwych, a informacje Polaków dotyczące, będą rzucane szerokim masom z lekkomyślnym brakiem krytycyzmu, bez ścisłej kontroli i obowiązującej piszącego znajomości przedmiotu, dopóty żadne narady, przyjacielskie debaty i najszerszej zakrojone zjazdy wzajemnych stosunków polsko-rosyjskich zmienić nie mogą».

Отже, що п. Пашковський сказав про зле, хибно, тенденційно і нечесно інформованє російське днєвникарство в польськїй справі, можна буквально віднести про таке саме інформованє польського днєвникарства в рускїй справі. Пригадаємо тут подавані всепольськїм Słow-ом з безлічи подібних вістий лише отєї: що оден рускїй сьвященик казав в церкві замість Отче наш співати „Не пора“, а замість Богородице Дїво — „Ми гайдамаки“, що инший знов сьвященик говорив на проповіді, начеб пок. намісник видав приказ різати Русинів і тому треба було єго убити і т. п. баналюки, котрі переїхали

ся по всїх днєвниках польських, а потім були спростовані в тих самих днєвниках тими сьвящениками.

Але такі хибні інформації про рускї справи подає навіть краківський Czas (звертаємо бачність на нинїшню новинку). Однак не тільки хибні і злі інформації попадають ся в польських днєвниках, але прямо таки напасти безосновні.

Кілько то низьких і нікчемних напастих посипало ся на наших владик Є. Е. митрополита Шептицького, єпископів навіть після сумної події з 12. цвітня, а тепер віденський кореспондент всепольського Słowa Новіцький дня 18. липця пише ось що:

«Dzienniki katolickie, jak »Reichspost« i »Vaterland«, w ośmieszeniu kongresu nie ustępują pod żadnym względem gazetom liberalnym. Tutaj prócz ręczki pruskiej mieszczą rozmaite jady i kwasy obecnie ukraiński św. Jur. Wogóle nasz świat katolicki polski albo nie widzi, albo udaje, że nie widzi, jak zręczną kampanię antypolską prowadzi metropolita Szeptycki z pomocą »Vaterlandu«, »Reichspostu« i wielkiej korespondencyi katolickiej »Pius-Verein-Korrespondenz«.

Треба з одного боку справді безденної ігноранції, щоби в згаданих днєвниках добачити ręczki прускіє, а з другого безмежної безличности, щоби підсувати Є. Е. митрополиті Шептицькому антипольську кампанію в тих днєвниках; чиже таке поступованє може вести до славянського порозуміння?!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Палата вельмож австр. держ. ради відбула ві второк засіданє, полагодила предлогу про підвисшенє контингенту новобранців і відшкодованє родин резервістів. В розправі над сею предлогою кн. Шенбург вказав на конечну потребу підвисшеня презенційного стану як в кр. обороні, так і в спільній армії, бо дотеперішній стан не дасть ся довше удержати. Сего вимагає союз обовязуючий Австрію з Німеччиною, котрий є військовим союзом.

Відтак др. Пленер реферував закон о продовженю контингенту горівчаного на 1908/9 рік і висловив жаль, що пос. палата не ухвалила горівчаного податку а тим австр. законодавство не додержало одної з точок австро-угор. угоди. Сю предлогу ухвалено в трех частинах, а відтак переведено в і р д о д е л а ц і і.

На вчерашнім засіданю переведено розправу над законом про зниженє цукр.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

Треба Вамъ, Добродію, и те знати, що у насъ є люде троякого роду: а) Кацапи зъ „сознаніємъ“ и „безъ сознанія“, на чолі котрихъ по відході Куземського теперъ ніхто не стоить (у їхъ деякі добороють ся доперва до становища „покровителя“ Руси, та черезъ те немає у їхъ теперъ ніякого „согласія“). Кацапами „съ сознаніємъ“ суть ті всі, котрі або одержали відъ „центрального камітета“ грошей, або котримъ запоморочений розумъ ставить ясно передъ очі, що Українець а Москаль „одинъ народъ“ собі. Кацапівъ „безъ сознанія“ єсть більше, чимъ тамтихъ; єсть се толпа людей безглуздихъ, котрихъ потягнувъ за собою Дідицький ріжними хитрими способами, осьъ якъ: друкованнемъ їхъ дурненькихъ поезій („Сонное вѣдѣніе“, „Одежи передъ судомъ“ etc.), то пурификацією обряду, то ставліннямъ московськихъ войскъ надъ кордономъ, то обіцянками вислати їхъ за кордонъ, то тисячами рублівъ, збираними для їхъ бідненькихъ, томленихъ Ляшнею, центральнимъ комітетомъ слов'янськимъ у Петербурзі. Изъ тими и доживає Дідицький свого віку, хочъ ще вінъ и не конче слабенько жив; кріпкий вінъ собі ще. Ті ёго и убожають, тіи питають въ ёго завсюди ради, и що вінъ не похвалить, на те кидають ся вони зъ лютостю дурнівъ, беручи въ руки за оружжя: „се дієть ся за ляцькі гроші“!

б) Друга каста людей суть у насъ: *beati medium tenentes*. Ті суть за народнімъ язикомъ та тільки не за „Кулішівкою“. Вони мовляють заєдно, що таке небувало, що годі очамъ їхъ навикнути до письма, у котрому немає *ѣ* и *ы*, що фонетика відчужить насъ відъ священнихъ книгъ котрі у їхъ розумахъ становлять нашу старинну літературу. Людей сіхъ єсть у насъ превелике число, та шкода, що у їхъ всіхъ розумъ короткий, та черезъ те годі зъ ними словомъ воювати. Вони побачать правду аж тоді, коли не стане на світі неправди. Мало поміжъ ними єсть толеранції, а жаль їхъ відкидати відъ себе; нехай вони не доставляють контингенту кацапамъ „безъ сознанія“, нехай не засиляють їхъ; вони, якъ кажу, будуть тоді наші, коли уже въ округи їхъ нестане *ы* и *ѣ*; вони не дуже шкодливі, а коли и шкодливі, то повмирають, а сини їхъ иншими роблять ся. Коло сяхъ намъ ходити не треба; вони навіть тяжко приймали бь науку відъ „молодшихъ“.

г) Третій рідъ людей є у насъ Українці, та и ті не однакові собі; неоднаковість ся залежить головно вь мові и вь правописі. Одні дивлять ся дальше, другі коротше; одні приймають українське радо, другі, на крихту егоістичні люде, хотіли бь задержати деякі признаки галицького наріччя. Тому не радо дивлять ся вони на таке, коли хто зъ галицькихъ „цв'ринкачівъ“, якъ Ви кажете, уживає тамъ українське слово, де бь можь и галицьке ужити, коли хто нише чистою фонетикою, такою, яку приняла „Правда“ у теперішній порі.

Якужъ політику заховати мені теперъ проти сямъ всімъ партіямъ у Галичині? Ось послухайте, Добродію, мій слабосильний розумъ, мое міркування.

Намъ можна бь ити двоякою стежкою: 1) ексклюзивною и 2) ладною.

Идучи першою, зъ насъ лишила бь ся невеличка громада за пару годинъ, бо тоді бь треба намъ вимітати сь посередъ насъ все, що ино на крихту инакъ думає, якъ годило бь ся. Сею стежкою ми ити не можемъ, доки пословиця: що голова, то рвумъ“ буде казала світові правду. Треба намъ людей ладнати коло себе, хочъ Христосъ казавъ „прийдохъ да разарю“; треба громадити їхъ біля себе

податку, проти котрого заявив ся референтъ гр. Фр. Тунъ з огляду на держ. інтереси і ошадність фінансових сил. Палата ухвалила внесенє комісії, а відтак закон меліорацийний в основі пос. палати з пропущенєм повновласти даній правительству, щоби перед ухваленєм потрібних кредитів робив видатки на меліорацийні цілі. По ухваленю закона що до держ. служби і договору з Румунією про охорону літерат. власности закінчено засіданє, а слідуєче буде назначене окремими запросинами.

Рада міністрів ухвалила скликати сойми з початком другої половини вересня, а сесия не тривалаб довше, як до 31. жовтня.

Заграниця.

Програма на приїзд короля Едварда до Ішлю вже уложена. Принятє має бути незвичайно величаве при участі всіх архикнязів і архикнягинь Габсб. дому. Запевняють також, що коло 11. серпня зіде ся король Едвард з цїсарем Вільгельмом в Гомбургі.

З Монастира наспівають вельми грізні вїсти. Турецке військо (около 7.000) збунтувало ся і грозить убиством генералам, наколи не визволять увязнених 38 офіцерів, що пристали були до молодотурецкого руху. Ліга отоманська унії і поступу вислала до консулярного тіла в Монастирі пропамятне письмо, в котрім запевняє про прихильність для немусулманського населеня, але вимагає переведеня конституції з 1876 р. в користь всего населеня без ріжниць раси і ісповіданя. Молодотурецкий рух обхопив вїляєти монастирський і адриянопольський, а на чолі станув майор Ніязі.

Отоманська Порта хватає ся рішучих способів, щоби згнобити се явне повстанє і анархію серед війська в Македонії, але надходять вїсти, що покликана в тій цілі залога з Малої Азії злучила ся з повстанцями. Не є виключена можливість, як звїщає Morning Post, що Туреччина буде просити о поміч Австрию.

Промова п. Евг. Олесницького,

виголошена в держ. раді при дебаті над справою чернихівскою.

(Дальше).

В сьому бачите, мої панове, причину, чому в західній Галичині, де також бувають противенства між великим а малим властителем, не доходить до такого знущаня над селянином, як у нас.

При тїм усім положенє нашого селянина було би ще від біди до витриманя, коли би він мав бороти ся лише з своїм політичним противником. Булиж і в инших коронних краях Австрії ріжницї між великою а малою посїлостію а таки удало ся там селянам добити ся своїх політичних і економічних прав. А між тамтими краями а нашим є велика ріжниця, а лежить вона як раз в адміністрації краю. Ті краї мали завсїгди адміністрацію австрійську, а наш край має від заведеня автономії виключно польську адміністрацію; і як раз почало ся політичне і економічне поневоленє руского народу. Наші противники завсїди мають адміністрацію на свої услуги. Кивне дідич пальцем, і до села приходять жандарми та поступають з селянами нечувано безоглядно. Таке верховодяче становище, маючи на закликанє всі средства, мусить, розуміє ся, вести до всяких надужитъ; вонож робить буту у сильніших, завсїди певних своєї побїди. В тій буті поступає ся у нас з Русинами, особливо з селянами, з неможли-

вим деінде нарушуванєм їх людских почувань, їх людської чести. І в тїм поступованю найдете, панове, дальше підбурюванє, а в тих, що держить ся сеї системи, властивих підбурюючих агітаторів, котрих резолюція польского кола хоче винайти.

Отже, мої панове, є тло, на котрім скоїла ся чернихівська пригода.

А тепер ще кілька слів до мериторичної сторони справи. Піддаймо чернихівську пригоду основній аналізі з правного становища, з становища обовязуючих законів. Візвано до Чернихова жандармів, щоби хоронили право гр. Коритовского. Питаюж ся, мої панове: що то було за право, і як треба і можна єго було хоронити з становища обовязуючих законів? П. Коритовский, як ми чули, виарендував чернихівський ревір за 10 К. Прот. в установленя того ревіру, як ми чули і читали, внесено рекурс. Хоч би той рекурс був навіть цілком неоправданий, то таки перед єго наконечним порішенєм не може бути мови о правосильній аренді, о правосильно набутім праві. Отже те право не могло домагати ся такої охорони, яку єму дано. А коли би навіть не було рекурсу, то факт, що тут мало ся відобрати право иншим особам, котрі єго посїдали в найліпшій вірі від непамятних часів, треба було те право віддати набуваючому єго. Давних єго властителів треба було поучити, що вони нараз тратять се право, се повинно було у всякім разі стати ся через урядове оповіщенє. Але того всього в Чернихові не було, отже й не було права, котре би оправдувало охорону із сторони жандармів.

Але припустім навіть, що тут ходило о дійсне право, то питаю ся знов: До чого були в такім разі жандарми управнені обовязуючими законами? Приписи карної процедури в §. 175. і 177., котрі цілком певно обовязують також і жандармерию, позваляють органам безпеченства, значить, жандармам, лише тоді приставити до судні слїдчого прихоплену на горячїм вчинку особу, коли ходить о злочин або провину. Але в сїм випадку ціле право гр. Коритовского вартувало 10 К, так що вартість рибки, котру він міг стратити, могла найбільше винести кілька сотиків. Отже жандарми не мали права арештувати хлопця й єго матір, тим більше що імя і назвико прихопленого легко було довідати ся і донести до суду. Вони мали не тільки право, але і обовязок приарештувати гого п. Кіршнера, котрий дійсно допустив ся злочину, але не невинну дитину. І тут зив є друге нарушенє закону із сторони жандармів.

Але щож стало ся дальше? О тїм широко вже говорили п. Брайтер і п. товариш п. Романчук. Та ми чули від ексц. міністра краєвої оборони, що те все неправда. Єго справозданя цілком инші; жандарми сї чисті, невинні ангели в сїй справі.

Мої панове! Належу до дуже спокійних людей, але ті справозданя, які ми тут чули, мусять і найспокійнішого чоловіка обурити. Могу єго ексц. упевнити, що єго органи невірнo поучили єго. Маємо між собою клясичних сьвідків, маємо послів, котрі були на місци і провірили цілий стан річи; їм мусимо передовсім дати віру і на підставі їх справоздань, навіть на підставі донесень ворожих нам польских дневників, як прим. краківського „Czas-y“, котрий має також офіціальні жерела, маємо право ствердити, що те все неправда, що донесено екс. міністрови краєвої оборони.

(Конець буде).

увъ одну отару, а при тому глядіти, щобъ паршиве овча не ввійшло у стадо, у громаду. Офензивно, безпощадно треба намъ ити проти кацапамъ зъ «со-и безъ сознанаія», а ту принялисьмо тактику дівіде, себъ то дівіде кацапівъ світськихъ відъ церковнихъ, відъ юрцівъ. Уже коньче се трудне діло и незабавомъ сподіюсь учуєте, що зъ „Русскои Бесѣды“ прогналі ми поівъ Львівськихъ, а на томість посадили себе самихъ. (Ту скажу Вамъ, Добродію, що Бесѣду стараємось зрегенерувати; ми пересадимъ лишъ, що въ „Бесѣдѣ“ будуть що місяця забави, одна, дві, а тоді на зверхъ «Бесѣда» зайвить життя українське, бо сіверні кацапи не до забави а хибай муштруватись. Тамъ будуть наші люде деклямувати, співати, а кацапи нехай прислухують ся на здоровля). Проти тимъ уживати-мемъ всякихъ способівъ, щобъ ихъ ино здекредитувати увъ очахъ нашої інтелігенції. Сподіюсь за два літь вони прочуняють изъ своєї загорілости, та стануть ось тою категорією, що підъ буки (б) я їхъ поклавъ.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Ольги княг. рускої; римо-кат.: Христини муч. — В суботу: руско-кат.: Прокла і Іларія м.; римо-кат.: Якова апост.

— **Ексц. Митрополит** г-р. Шептицкий виїздить на днях до санаторіі д-ра Лямана коло Дрезна на лічене.

— **Напасть на Руске Тов-о педагог.** Краків. ский Czас в ч. 162 з 17. липця подає в новинках, начеб Руске Товариство педагогічне, котре побирає соймову підмогу, видало агітаційну брошуру „Пан Потоцький“. Тимчасом є се видавництво „Дешевої Бібліотеки“, з котрим Руске Тов-о педагог. немає нічого спільного! Так само пише Czас, начеб Літерат. Наук. Вістник побирає підмогу соймову. Л. Н. Вістник віколи не мав соймової підмоги, а від півтора року виходить в Київі. Ось як інформують навіть поважні дневники польські свою суспільність!

— **Львівський Przegląd** подає такв новинку: „Росіяни супроти нашого гимну. З Піска в Чехах доносять: Підчас побуту тут делегатів на славянській конференції музика заграла „Еще Польска не згінела“. Сейчас Росіяни встали з місць, щоби дати вислов свого почуваня до Поляків. Встали всі: Красовский, Бобрінский, Маклаков, Стахович, за ними інші, а також і Дудикевич“. — Цікаво буде тут пригадати, що на торжестві 100-літних уродин Палацкоого в 1898 р. в Празі, на котрім був також редактор Przegląd у п. Масловский, на бенкеті в честь дневникарства музика грала між иншими potrouгі з славянських гимнів — між иншим „Еще Польска не згінела“, „Ще не вмерла Україна“ і т. д. Підчас продукцій тих гимнів встали також Москалі генерал Комаров, Ломанский і ин. Коляж заграла російський гимн, польські дневникарі не тільки не встали, але почали сичати і треба було довгого вговорюваня, щоби бодай втихомирилось. Так представляла ся словянська взаімність. Чи нині багато змінило ся, сумніваємо ся.

— **Красва рада культури,** якої статут укладає, чи вже уложив красвий виділ і має его предложити осінній сесії галицкоого сойму, має бути так зложена, що не вийде до неї ні оден представитель Русинів. Такі наші товариства як „Сільський Господар“ і „Просвіта“, яка займає ся і господарскими справами, мають бути поминені при складі членів галицкої красвої ради культури. На се заздальгидь повинни звернути бачність наші соймові послі.

— **Русних пашпортів на худобу не вільно писати!** На ярмаркови дня 13. с. м. в Лютовисках жандарм відбрав селянам пашпорти на худобу, писані по руски, а на занят громадского секретаря з Мшанця відповів, що

після розпорядку намісництва з 1907. р. не вільно виставляти рускі пашпорти на худобу.

— **В справі вступних іспитів до середних шкіл** пишуть: Доси утер ся був по середних школах звичай, ще ученикови, котрий перепав при вступнім іспиті до I. класи, не вільно було того самого року здавати ще раз той самий іспит в иншій гімназії. Аж перед кількома днями пригадала рада шкільна дирекция розпоряджене міністерства просвіти з р. 1886, що не вільно повтаряти іспиту лиш в гімназиях з тим самим викладовим язиком, а в инших вільно. Отже хто перепав перед фєриями в польській або німецькій гімназії, може по фєриях здавати іспит в рускій гімназії і навідворот.

— **Телефон зі Львова до Стрия і Станиславова.** По бажаню інтересованих сторін, а передовсім магістратів Болехова і Долини та повітового виділа в Калуши, дирекция почт намірила урядити місцеві телефони в Моршині, Болехові, Долині, Креховичах і в Калуши, та влучити їх до межимістової сїти телефонічної зі Стриєм, звідки веде телефон до Львова, а з другої сторони зі Станиславовом.

— **В справі торгівлі живим товаром** розіслало міністерство внутрішних справ до всіх краєвих властей обижник, яким приказано при видачі пашпортів для молодих дівчат, котрі переселяють ся за границу, зазначувати точно їх дотеперішне заняте і звертати особлившу увагу на те, чи особи, котрі подають себе акторками, артистками, співачками і т. п., виконували дійсно таке зване в краю. Пвовірено іменно, що агенти вербуючи молоді дівчата за границу, обіцяють їм часто місця акторок, співачок і т. п., заключають навіть з ними формальний договір на рахунок такого місця, але пізнійше показує ся, що „театр“, в котрім їх жертва має грати, є лише зверхною маскою дому розпусети. Супротив того власти будуть на будуче відмовляти видачі пашпортів дівчатам, котрі не будучи професіональними акторками або співачками, хотять на пашпорті яко такі фігурувати, а австрійські консуляти за границею будуть уважати на те, щоби дівчата, що приїзджають з Австро-Угорщини, а не є на ділі професіональними артистками, не обнямали посад в „театрах“, що служать лише покращкою для торгівлі дівчатами.

— **Ювілейна вистава рільнича в Чернівцях.** Буковинське товариство господарске устроює в Чернівцях в часі від 12—21. вересня с. р. ювілейну виставу рільничу з особливим углядженем відділу молочарства. Вистава та устроєна в честь ювідею 60-літнього володарства цїсаря, буде обіймати 12 відділів, а іменно: насія, огородництва, паші, штучних навозів, рільничого шкільництва, молочарства разом з конкуренцією коров, пчільництва, дробу, машин і рільничих знарядів, домашного промислу, управи тютюну і плеканє псів.

— **Вчасне приоранє стерні** є дуже важне для піднесеня урожайности наших піль. Стерню треба як найскорше по зібраню збіжа плитко приорати, заволочити і переїхати тяжким перстєневим валком, щоби як найменше води випарувало, щоби перегнали рештки стерні а насіє бурянів скорше зійшло. Від скорого приораня наступає дуже добрий пухкий стан ріль, потрібний для гарного розвою рости. Дальше причиняє ся оно до удержаня в землі азоту, ростиної поживи. З неприораної землі утікає азот дуже легко і то тим скорше, чим сухійша земля. В стерню треба висїяти прим. вику, лубін, сьвятоіванське жито і т. п., щоби ліпше використати землю і мати зеленій гній або зелену пашу. В кождім разі треба більше тримати ся того правила: Як лиш виїде з поля віз зі снобами, треба вїхати з плугом.

— **Ріжні вісти.** В Катеринбурзі залаяла ріка ковальні золота і платини. — Вчєра прибув до Москви перший самохід з перегонів самоходів між Новим Йорком а Парижом. Є се американський самохід „Томас“, якому, як ми в своїм часі писали, Американці улекшували дорогу впоперек Зєдинених Держав до Сан Франціско. — На стації Букачівці поїзд пе-

реїхав на смерть якусь дівчину незнамого назвища. — Вість про смерть адмірала Рождєственського має бути неправдива.

— **Загашене закопа Oil City** є, як доносять, питанєм двох днів. По части вже накрито закон зелїзним дзвоном, через що огонь дуже пригас.

— **В Юзівці** на Україні, де недавно лучила ся катастрофа в копальні вугля, наступив в иншій закопі вибух газів, причім втратили жите три особи, а 3 попекли ся.

— **Товариство воздушної плавби.** З Бостона в Америці доносять, що там утворило ся „Американське товариство воздушної плавби“, яке приступає до будови великих бальонів до перевозеня товарів і подорожних. Товариство надїє ся, що до 8 місяців заведе правильний рух бальонів межи Новим Йорком а Бостоном.

— **Морські розбишаки.** На озері Мічіген в північній Америці стала ся недавно пригода, що пригудє оповіданя з попередних століть про морських піратів. Nelle Johnson, парохід наладований деревом, пропав з порту Grand Haven, Mich, а властиво пірвав его другий корабель Grate Seavey і потягнув на отверте море. Сейчас вислао депеші і по довгих гляданях найдено наконець кораблі, пропавший з рабівничим, в однім малім порті власне в хвили, коли хотїли опускати пристань і виплисти на море. Американський прибережний кружляк сейчас пустив ся за ними в погоню і допавши їх, візвав капітана рабівничого корабля, щоби піддав ся. Сей не послушав зазиву. Тоді спущено човен, обсаджений війском, котрий прибив до рабівничого пароходу, заняв его і арештував капітана Seavey, котрого осаджено в вязниці в Чикаго. Коли тут его будуть судити яко морского розбишаку, тоді его жде смерть.

— **Поетичний кутик.**

Матері.

Як би тяжко мені не жило ся,
Як би доля не гнула мене,
Але серце моє стрепенеть ся,
Як згадаю я, мамо, тебе;

Стрепенеть ся і тяжко забеть ся,
Як згадаю всі муки твої,
І ті гіркі, дрібні сльози,
Що лили ся і в день і в ночі.

Але ті твої сльози сьвятїї
Я тоді не могла зрозуміть,
Я не знала, чого вони льють ся
І чого твоє серце болить.

Памятаю, не раз о пів ночі
Я прокинусь, — лампада горить,
Перед образом тихо схилившись,
На колїнах матуся стоїть.

І горячі дрібні сльози
По обличю твоєму біжать,
Тиж не чувш, — заплакані очі
Твої вірою в Бога горять.

Памятаю я, серце дитяче
В мене в грудях так тяжко замре,
Хочу крикнути: „мамо, чого ти?“
Але крик той у серці умре;

І тихенько я плачу з тобою,
І молю ся тихенько в душі:
Боже! мамі моїй нещасливій
Тихий сон супокійний пошли!

Житомир. Людмила Волошка.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Ку-тах.** (Саля Цукермана. — Лише 2 вистави). В суботу дня 25. липця „Барон циганів“ оперета в 3 діях А. Стравса.

В неділю дня 26. липця „Запорожець за Дунаєм“ народна оперета в 3 діях Артемовского. Закінчать: „Вечерниці“ твір музичний в 1 дії Ніщянского.

Бїлєти продає торговля п. Карчевского, а від 6. години в день вистави каса театру. Початок точно о год. 7. вечером (сер.-євр. час).

— **Подає ся до відомости** Ви. родичів і опікунів, що з днем 1. вересня 1908 р. отвирєє ся приватна бурса для учеників гімназії рускої в Коломиї з класи приготовляючої I, II і III, під проводом і наглядом проф. гімн. Льва Гнатішака.

Платня місячна 25 до 28 К за надзїр, мешканє і здоровий харч. Поданя належить вносити до заряду сєї бурси (Коломия, улица Мнихівка ч. 79) найдальше до 15. серпня 1908

р.; там можна також засягнути ближших пояснень листовно, або усно, в справі прийняти учеників.

— **3 Перемишлян.** Читальні „Просьвіти“ і рускі товариства гімнастичні повіта перемишлявського уладжують дня 27. с. м. в Перемишлянах в салі „Народного Дому“ торжество 47. роковин смерті Т. Шевченка, тож просить ся так інтелігенцію як і селян до участі в тім народнім святі.

— **Конкурс.** За 40—50 К місячної доплати прийме взірцевий Інститут жіночий ім. княгині Ярославни в Тернополі невелике число паночок (за те старанна педагог. опіка і виховане), які будуть ходити до всіх публичних або приватних шкіл в Тернополі. (Є там взірцевий 6 класов. французский ліцей ведений славнозвісними в Європі французк. монахинями, які мають свої школи на Україні і в Петербурзі для аристокр. родин, семінарія жіноч. учительська, повстаюча жіноча гімназія і пр.). Зголошуватись сейчас до о. Йосифа Застирця, проф. гімназ. Тернопіль. Жертви на будову Інститута приймає: „Народний Дім“ в Тернополі. — *Виділ.*

— **Товариство „Руский Жіночий Кружок“ в Коломиї** розписує конкурс на 30 місць до Бурси для дівчат. Услівя: 1) Доплата місячна 22 К, 2) одноразовий даток 3 К на інвентар, 3) кожного місяця 1 К на пране, 4) відповідна скількість біля, одежі і постіль. Подана вносити найдалше до 15. серпня 1908 р. на руки П. Мінодори Гнатішакіної в Коломиї, ул. Мнихівка, ч. 79.

— **Виділ тов-а „Руська Бурса“ в Бережанах** розписує отсам конкурс на прийняте около 30 учеників з низших клас гімназії до „Руської Бурси“. Місячна оплата від 16—24 К. Після заможности родичів. Родичі зглядно опікуни мають бути членами тов-а. Вкладка членська вносять річно 6 К, на адміністрацію рівнож 6 К річно. Подана о прийняте з поданем декларованої оплати заосмотрене метрикою, свідоцтвом шкільним і убожества належить вносити найдалше до 20. серпня с. р. на руки п. Александра Бородайка в Бережанах.

— **Визаз жертв**, зібраних упрошеними панями для „Тов-а вакаційних Осель“ і „Захоронки“ замість устроювання равту. Зложили (в коронах) П. Т.: Г. Шухевичева 10, І. Рожанковска 3, Е. Барвіньска 5, Е. Шухевичева 3, О. Бачиньска 10, А. Заячківска 5, О. Лучаківска 4, Е. Цімерманова 4, О. Бережницька 5, М. Мудракова 6, Огоновска 3, Спужарска 5, Щуратова 2, Е. Аліськевичева 5, В. Літиньска 4, Й. Паньківска 5, І. Громничкий 10, О. Гнатюкова 2, І. Хоминова 5, А. Вахнянинова 2, В. Коцовска 5, А. Харакова 3, Л. Гленецка 5, Й. Бандрівска 4, О. Кулачковска 2, Ю. Заячківска 5, М. Кміцікевичева 5, Юл. Левицка 2, Е. Гузарова 5, Кобриньска 5, С. Левицка 5, М. Федакова 5, др. Федак 5, Лежогубска 2, О. Ясеницка 3, М. Грушівска 10, Гресякова 2, Е. Стефановичева 5, Реваковичева 4, А. Дорожиньска 4, О. Чапельска 2, Е. Чапельска 3, Левицка 2, Юзичиньска 2, Кархутова 1, о. ректор др. Жук 5, о. Дольницький 2, о. Паньківський 2, о. Боцян 2, о. Маліцький 2, о. Яремко 2, Меренків 4, Березовський 2, Яньова 2, Гаск 2, Матієва 3, Потелицка 4, Лицинякова 2, М. Левицка 3, Шевчук 0-40, Всев. Левицький 3 і о. Довожинський з Мізуна 2. — Всім тим жертводавцям оба Виділи складають сордечну подяку, як рівнож дякують Вп. Паням: Бачиньський, Гузаровий, Федаковий, Потелицький, Лучаківський, Лициняковий, Гнатюковий і Матієвий за ласкаве збиранє жертв, Вп. П. проф. Левиньському за жертвованє 22 фантів, ученицям школи виділової ім. Шевч. у Львові за збиранє фантів, а вкінці всім Вп. Паням і Панам, що зволили ласкаво причинити ся до устроєня фестину на горі Замковій в місяци червни с. р. на річ обох Товариств.

Телеграми

з дня 23. липця.

Відень. Президент міністрів бар. Бек виїхав в ночи до Ішлю, а нині поїде на кілька днів до Карлових Варів.

Рим. Кардинал Карло Ноцелля помер.

Берлін. З Петербурга доносять, що терористи заповіли на найближшій час виконанє ріжних замахів. Задля того міністри і висші достойники державні не показують ся на улицах. Та вість викликала пригнобляюче вражінє в двірских кругах.

Берлін. Тутешні дневники заперечують вістку про візд цісаря Вільгельма з королем Едвардом.

Царгород. Рада міністрів змінила ся. Великим везиром став Саїд-паша, а міністром війни шеф генер. штабу Маршал-Омер-Рушіпаша.

Петербург. Новий фінляндский сойм буде отворений дня 1. серпня.

Копенгага. Президент Франції Фалієр по сердечнім розпращаню з данською королівською родиною виїхав до Штокгольму.

Париж. Прокуратор в Монтабо зарядив карне слідство проти єпископа Марле за те, що єпископ грозив церковною клятвою продаючим церковні добра.

Шангаї. Хінський цісар занедужав. Цісарєва-мати спровадила тихцем лікарів, бо Хінні взагалі ненавидять європейских лікарів. Стан здоровля цісаря не є вдоволяючий, але не є грізний. Мимо того говорять вже про наслідника престолоа.

Оголошенє для Хліборобів!

Довідуємо ся на жаль, що несовісні гандлярі штучними навозами в сей спосіб ошукують рільників, що накидують ему який небудь навіз, а розумієсь, лихий, без вгляду на се, чи він відповідний на рілю чи ні. Щоби охоронити вашого рільника від такого визиску, оголошуємо, що **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** зовсім дармо порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в приближеню прикмети рілі, а іменно, чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи ні, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого однокого в тім роді **Спілки для господарства і торгівлі в Перемишлі**.

Жорелі (априкози) найкрасної якости, столової, щоденно свіжо зривані 5 клгр. franco 3 К 50 с, яблока, грушки і сливки franco 3 К 70 с.

Л. Альтнай (L. Altneu), Заліщики 4.
(1—15)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики **Евгена Біліньского в Збараж**.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкв в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святих.

Держім ся покликю:

Свій до свого!

На жнива!

СЕРПИ КОВАЛЬСКИ з черенями в дуже добрім виробі, власноручний виріб з найліпшої англійської сталі, кравава форма з довготривалими дрібними зубцями, дуже сстрі і наручні, легко перетинають збіже, що его в руках мало чути, а люде не мучать ся в живні; одним серпом можна жати кілька літ. Ціна за 1 серп 60 сотиків. Менше від 10 штук не висилаєсь а більше кілько хто хоче. На кожде замовленє прошу прислати 1 К задатку а відразу замовленє на переказі. Замовляти під адресом

Йосиф Заблоцкий,
варштат виробів серпів краєвих
в **Роздолі** (Галичина).

ФІРМА ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій богато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церкв по фабричних цінах, к також і всяких керничних приборів. (4—4с.)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарских, збіна і лаші против шкід від пожару.

Шноди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опішка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадница в Перемишлі приймають полїси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000—
Разом сума	К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.